

REDACTIA
Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/4 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., și timbru de 60 bani de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se primesc.

Kanuscripte nu se napoiază

EFFECTUL...

(*) Atâta 'i-a tot laudat presa maghiară pentru „patriotismul” lor în sens șovinist, că Șvabii d'odată s'au supărat amar, încât ziarele lor din Banat ca la un semn se ridică toate cu putere împotriva și a laudelor și — mai ales — a insultelor. Pentru-că așa s'a întâmplat: mai săptămânile trecute presa șovinistă, ca să arate progresul maghiarizării, îi da pe Șvabii din Banat drept model de buni „patrioți”, adăugând că, „bine înțeles, sunt și între Șvabi câți-va pangermani cari lucrează împotriva intereselor statului maghiar și în contra răspândirii sentimentului patriotic maghiar”.

Acești „pangermani” sunt redactorii ziarelor „Grosskikinder Zeitung”, „Torontoer Zeitung”, „Ungarisch-Weiskirchner Volksblatt” și „Süd-ungarische Zeitung”, cari nu numai nu vor să se maghiarizeze, dar luptă împotriva curentului șovinist, și cu o deosebită caldura îndeamnă la iubirea de neam și alipirea către cele naționale pe toți Șvabii din Banat.

Eată, între altele, ce scrie „Grosskikinder Zeitung”:

„Not nu facem alt-ceva, decât apăram drepturile asigurate în lege ale poporului nostru, drepturi pe cari dușmanii noștri vor să le răpească prin escrocherie. Noi nu vrem alt-ceva, decât ca să facem pe copiii noștri a înțelege că suntem cetățenii germani ai statului ungar și anume în sensul strict luat al cuvântului suntem cetățeni cu aceleași drepturi și aceleași datorii, ear nu cetățeni de a doua categorie. E cert, d'asemenea, că nu ne încântă speranța ce o au Ungurii și pe care „Budapesti Hirnap” a exprimat-o: anume, să dispară cât mai rute generația actuală, care vorbește nemțește și să vină alta, care să nu vorbească și să nu simtă decât ungurește. Din simțăminte acestea suntem siliți să-i deșteptăm fără nici o menagiare pe Unguri și să-i asigurăm, că poporul nostru nu se gândește cătuși de puțin să-și renege obârșia”.

Ear răspunzând unui ziar din Budapesta, care amenință pe „pangermanii” din Banat, „Torontoer Zeitung” scrie:

„Ce vrea numitul ziar maghiar? Să ne denunțe? Bine, dar nouă nu ne este teamă de procuror! Oare noi să nu avem cause de a fi mândri de neamul nostru și limba noastră? Cea mai mare parte a Germanilor din Banat sunt pătrunși de această mândrie și deja au început să-și aroge importanță și să manifeste alipire către limba lor”.

Desigur, ziarele aceste germane scriu minimul ce sunt în drept și datoare să scrie. La Budapesta șovinismul stăpânește însă atât de mult, că până și ziare serioase ca „Budapesti Hirnap” strigă deja după — procuror și pretind că guvernul să ia măsuri împotriva — „pangermanilor” cari au subminat Banatul!...

Va să zică, situația s'ar prezenta astfel: la Nordul țerii hidra

panslavă, la apus Germanii austriaci, cari toți au jurat perirea Ungurilor, la sud pangermanii și Serbii vicleni ear' la răsărit Dacoromânii!

Haid să zicem că-î așa, deși lucrurile le ved astfel numai șoviniștii exaltați, pentru' că în fond Slovaci, Germani, Români și Sași sunt cetățenii cei mai credincioși ai patriei. Intrebăm însă pe cei din presa maghiară: dacă atâția dușmani ai Ungurii — ori mai bine: Ungaria — cred oare că primejdia poate fi înlăturată prin intervenirea procurorilor?

Nu s'au convins nici acum, după procesul Memorandului și după recenta ispravă a procurorului de la Alba-Iulia, că chestia națională de parte de a se putea rezolva prin procurori, dar' din contră: acțiunea acestora au inverșunat lucrurile, fără cel mai mic profit chiar pentru maghiarizarea atât de mult dorită de sufletele șoviniște?

Și mai mult strică însă presa maghiară, care se încapăținează a tăgădui adevărul și a nu recunoaște faptele ci stăruie ca sub titlu de politică națională să provoace în naționalități nu numai legitimă indignare, dar' chiar lupta de rasă.

Dacă până și pe Șvabii pacnicii din Banat 'i-a ridicat în picioare, fără îndoială că cei din presa maghiară ar trebui să se gândească bine de zece ori până să scrie un singur cuvânt despre cauza naționalităților. Aceasta a devenit adevărat acum atât de acută și de gîngășă, că discutându-o fără pricepere, presa maghiară contribuie numai la înveninarea ei. Mai ales cazul cu Germanii din Banat trebuie să-î facă pe Unguri a înțelege un adevăr atât de evident!

Din Austria. Zilele trecute avea să se țină în Viena o conferință pentru a mijloci o înțelegere între Germanii și Cehi; a fost însă amânată din pricină că guvernul este ocupat cu intervenția pentru a mijloci împăciuirea proprietarilor de mine cu muncitorii acestora. Conferința de împăciuire ceho-germană însă totuși se va ține — după cum se vesteste — în 5 Februarie n.

Asociațiunea Națională Aradană.

Aseară comitetul Asociațiunei Naționale aradane A ținut ședință sub prezidenția d' lui P. Truța și fiind prezenți d-nii Dr. N. Oncu, V. Mangra, Dr. G. Vuia, G. Purcariu, R. Ciorogariu, Sava Raicu, Russu Șirianu, I. Petran, I. Herbai, T. Vășian și Iustin Olariu.

După-ce s'a citit procesul verbal al Adunării generale, se hotărăște: membrilor fondatori noi să li-se înmâneze diploma; prezidiul să facă demersuri pentru predarea bibliotecii noului bibliotecar I. Petran; prezidiul să rezolve afacerea secretariatului; la propunerea d' lui Russu Șirianu se aleg d-nii V. Mangra, R. Ciorogariu și Petran ca să lucreze programul amănunțit după care să se facă monografia comunelor noastre;

La propunerea d-ului Dr. N. Oncu se însărcinează dl Ciorogariu să studieze și să vină apoi cu propunerea în chestia ajutorării elevilor ce se vor înscrie la școala de meserii.

Dl Sava Raicu raportează asupra taxelor încasate și asupra chipului cum s'ar pute încasa mai cu înlesnire precum și asupra mijloacelor întru a câștiga cât mai mulți membrii la asociațiune.

Dl Truța, directorul, de asemeni a fost însărcinat ca la viitoare ședință a comitetului să vină cu propunere în privința împărțirii în secții a membrilor, ca astfel împărțindu se munca, să se poată realiza un progres din în ce mai îmbucurător.

Comitetul face cunoscat tuturor că pe listele trimise se pot înscrie și acum membri, ear taxele sunt a se trimite d-ului Sava Raicu, secretarul băncii „Victoria” din Arad.

DIN ROMANIA

De la Senat. În ședința de la 13/25 Ian. P. S. S. Episcopul de Husi se face interpretul indignării băncii înaltilor prelați a clerului întreg, cum și a tuturor acelor cari în credința strămoșească, contra nelegiuirilor, ce un pam'et din Capitală, numit „MoșTeacă”, a scris contra religiei noastre.

Înaltul Prelat face apel la toate bunele credințe ca să facă ca acest vânt turbat și împietăit să înceteze de a mai bate în țara noastră.

D. M. Alexandrescu este de părere că chestiunea sulevată de P. S. S Episcopul Husi comportă o mare discuțiune. D-sa crede că este timpul de a face ca legile să fie aplicate cu toată strășnicia contra acelor, cari neavând tradiții în această țară, străini de neam și de credință, se încearcă să sdrucine temelile, pe cari se întemeiază societatea noastră.

D. general Manu, răspunzând în chestia murdăriilor scrise de „Moș-Teacă” zice că a chemat la d-sa să dojenească pe autorul acelor scrieri infamante contra religiei.

D. ministru de justiție stigmatisează cu energie pe autorii unor asemenea scrieri.

D-sa militează în favoarea părerei emise de dl general Manu ca afacerea să nu fie trimisă de-ocamdată înaintea justiției.

Dacă însă atacurile se vor reitui, atunci va procede cu toată energia.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat mulțumește pentru satisfacția dată religiei insultate și pentru energia ce se va arăta pe viitor.

Incidentul se încheie.

D. Mihail Sutz, guvernator al Băncii Naționale, a primit în mod definitiv sarcina de arbitru în afacerea Hallier. În cursul va apare decretul de primire în „Monitor”.

Prințul Carol. Ofițerii regimentului de infanterie din Tulcea au cumpărat napoleonul pe care A. S. R. Principele Carol îl oferise săracilor din acel oraș. Cei 120 de franci, cu câți a fost cumpărat acel napoleon, de acum înainte istoric, vor fi distribuiți la săraci, ear scumpa monedă va fi păstrată și dată Principelui când va deveni major, ca reamintire a recunoștinței pe care populația Tulceană o poartă Altței Sale.

DELA CONGREGAȚIE.

— Urmarea raportului despre adunarea de orf. —

În replica sa, dl Russu Șirianu a fost cât se poate de aspru față cu satrapul Cuvkay din Chișineu. În mijlocul aplauselor Românilor d-sa a arătat neseriositatea — ca să nu folosească alt cuvânt mai aspru — cauzelor pentru care dl fibrău a candidat pe un notar pus sub cercetare disciplinară: cum adevărat? Dl fibrău recunoaște că în Zarand d'atâta vreme este agitațiune mare, din cauza notarului, și totuși vroia să-l ducă la Cinteiu? Și cine să creadă că poporul l'a rugat pe Zachariás (fratele celui din temnița Aiudului) să stea în comună, când e lucru știut și dovedit că mai bine d'un an comună întreagă luptă să scape de acest notar? Ar fi sosită vremea ca pașelele acestea să fie odată puse la loc și silite să respecte legea și voința alegătorilor. Altfel ajungem ori ca sătenii să cadă la escese, cum s'a întâmplat la Sânt-Ana, unde au fost amorți oameni, tot din cauza fibrăului, — ori să fie batjocorită legea, ca la Cinteiu, unde Români au ales pe Zachariás numai din batjocură și din nechez să nu fie ales nici unul din cei doi protegiați ai fibrăului.

Ar fi fost mulțumit cu răspunsul numai când dl vicișpan ar fi dat asigurarea formală, că va lua măsuri severe împotriva subalternilor sei abuzivi, cari nu respectă cătuși de puțin cuvintele frumoase prin care dl Dálnoky făgăduia respectarea voinții alegătorilor. Pacea în comitat numai prin respectarea legii se poate asigura (aplaude).

Urmează alegerea unui solgăbirău în Ternoava. Fuseseră trei candidați. Sânta și-a retras însă recursul înainte de a se re deschide ședința. A rămas astfel Sever Bocșan și Bogdăni (fiul lui Farkas Menyert, zis „lutri-király”). Pe cel dintâiu abea-l striga ici colo câte unu, pe cest din urmă însă furtună de strigăte. Ce se întâmplă însă? Până ține sgomolul și mulți Români strigă contra lui Sever Bocșan, Bogdăni își retrage și el recursul și astfel rămâne solgăbirău vestitul fiu al taichii Moise.

Urmează alegerea unui membru în comitetul central și 5 în comisiunea administrativă. Se ordonează votarea al cărei rezultat este că în comitetul central se alege Schill. . cu 71 voturi față de Nicolau Mladin, care a intrunit 41 voturi; ear' în comisiunea administrativă se alege Nachtnebel Odön cu 89 voturi, br. Bohus Zsigmond 86, Ormos Péter 83, Várschelyi Béla 83, br Solymosy Lajos 62 voturi, față de cari, dnii Vasile Maogra, Dr. Oncu, M. Veliciu, Dr. Pop, Dr. Suciu au intrunit fiecare 42 voturi.

La hotărîrea reprezentanței comunale din St-Ana referitoare la întrebuițarea a 8000 fi. din fondul de rezervă al cassei orfanale, pentru zidirea de Kisdodovo (asil de copii), — comisiunea propune a nu se înlocuiți, având acei bani altă mențiune de la care nu se pot subtrage. În contra propunerii și pentru zidirea kisdodovului membrul și deputatul dietal Wittman insistă să se dea suma zicând că: prin denegarea celor 8000 fi. șvabii din St-Ana nu sunt spriginiți în nisuițele lor de a fi maghiarizați, unde densii tind și pentru care scop densii și până acum aduc jertfe susținând și o școală medie (civilă).

Afacerea se pune la votare și cu voturile române se primește propunerea

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 30 Ianuarie

	Arad:	B.-Pesta
Grâu Aprilie fl. 6.80—7.— fl.		7.71—7.74
Cucuruz Maiu		4.99—5.01
vechiu , 4.10—4.20 ,		5.20—5.50
Orz vechiu , 5.10—5.20 ,		5.65—6.60
„ nou , 5.40—5.50 ,		
Secară Apr. , 5.30—5.40 ,		6.42—6.43
„ vechiu „ ,		6.10—6.35
Ovăș Apr. , 4.20—4.30 ,		

Cursul pieții din Arad.

Hărțile-monetă română	Cump. fl. 9-48	vând	9.52
Lire turcești			19.—
Imperiali (15 B. aur)	18.90		12.—
Ruble rusești 100 à	126.—		5.68
Galbeni	5.58		9.56
Napoleon-d'or	9.48		58.96
100 Marce germane	58.50		11.90
Livre sterling	11.90		

Spirit:

	21 Oct.
Spirit rafinat; cu toptanu	55.50
„ „ cu micu	56.50
„ brut cu toptanu	54.50
„ „ cu mic	55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		cr. p. kg.
bătrâni 320—380 kg.	40—42.	„ „
tineri 320—380 „	44—44.5	„ „
„ 250—380 „	44—45	„ „
„ până 250 „	45—46	„ „
mijlocie 240—260 „	47.5—48	„ „

La administrația

„Tribunei Poporului“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei“ de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept“ de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățeanu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse“ de Iudita Se-cula, Prețul 50 cr.

„Juvenilia“, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul“, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.

„Pribeag“, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comenzilor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adauge și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

„Biblioteca Teatrală“, apare în Brașov ediția Societății de teatru Român. Broșura 7 cuprinde „Unde dai și unde creapă“, comedie în 2 acte Al. Cosmar, localizată de Iuliu Popescu. Numele dlui Iulia Popescu, mai ales ca traducător și localizator al mai multor piese de teatru, este cunoscut și apreciat la noi. D-sa a tradus și „Bustul“, jucat cu atâta succes de diletanții români din Sibiu, înainte cu 5 ani. Piesa de mai sus desigur va fi primită cu plăcere și diletanții români vor juca-o cu predilecție. Noi o recomandăm cu toată căldura. Este o localizare bună a unei piese teatrale de valoare.

A apărut în editura de arte grafice „Minerva“ din București „Călimdarul Minervei“ pe anul 1900 cuprinde o mulțime de lucruri frumoase și instructive.

O carte bună. Distinsul nostru profesor din Brașov, Dl. Vasile Goldiș a lucra o folositoare carte școlară: „Geografia pentru școlile populare, întocmită pe baza planului Ministerial de învățământ. Partea primă (pentru clasele III și IV), cu numeroase ilustrațiuni și harte colorate.“ Editura librăriei Ciureu Brașov. Prețul unui exemplar 35 cr. Materialul tratat se estinde pe 68 pagine, în ordinea următoare: „1. Regiunile lumii, 2. Comuna, 3. Locuitorii și ocupațiunea lor, 4. Religionea și limba locuitorilor, 5. Hotarul comunei, 6. Drumurile, 7. Apele curgătoare, 8. Apele stătătoare, 9. Mijloacele de comunicațiune, 10. Insulă, peninsula, golf, 11. Sesul, 12. Dealuri și văi, 13. Orizonul, 14. Desemnarea regiunilor lumii, 15. Harta, 16. Cercul, 17. Comitatul, 18. Ungaria. — II. „Ungaria și Europa.“ (Materialul clasei a IV-a.) Ținutul muntos din Sudost. Câmpia Ungariei. Ținutul muntos Nordostic, Ținutul muntos Nordvestic, Ținutul deluros Sudvestic. Orașul Fiume și ținutul lui. Ungaria în genere. Țările apărținătoare Ungariei. Europa în genere“. La toate capitolele e alăturată câte o hartă colorată.

O recomandăm cu toată căldura învățătorilor noștri.

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmit după plan, de Ioan Tuducescu, învățător în Lipova. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

O nouă carte folositoare. Sub titlul: „Amicul Poporului, îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român, de Titu Vuculescu, pretor, a apărut tocmai acum în tipografia „Tribunei Poporului“ în Arad o carte în adevăr folositoare pentru popor. Ea se extinde pe 148 pagini, în format 8° mare, cu un tipariu frumos și bine îngrijit, broșată elegant și scrisă într'un limbajiu la înțelesul poporului. Cuprinsul pe scurt al bogatului material al cărții este următorul:

I. Agricultură. — II. Ape (mori de apă navigare, broduri, plute). — III. Boalele și păstrarea vitelor. — IV. Cause comunale. — V. Drumuri și vama. — VI. Finanțiar VII. Industrie. — VIII. Judecătoria. — IX. Matriculele de stat. — X. Militare. — XI. Mine (Ocnărit). — XII. Moștenire. — XIII. Ordinea publică (Ajutor la nenorociri, Aducerea puștilor din altă țară, Apa de sodă, Ajutorarea săracilor, Adunări publice, Afacerea cu zăloage, Boalele epidemice, Birturi, Curățirea coșurilor (hornuri), Curățirea ulițelor, Calea ferată, Cetățenia de stat, Escortarea, Edificări, Instruarea în joc, Invențiuni (descoperiri), Legea de presă, Lucruri găsite, Măsurarea bucatelor, Monumente istorice, Ospătării, Plata medicului, Piața (Țerguri), Poșta, Privilegiile (Patente), Paza contra focului, Societăți (bănci, case de păstrare), Site de aramă, Sdrone, Sămânțe de bucate, Instanțieri, Școală secretă, Ținerea cânilor, Trecerea în altă țară, Tipografie, Vânzarea bureților, Vânzarea de puști și prav de pușcă, Veninuri). — XIV. Orfanale. — XV. Păduri. — XVI. Pescui XVII. Religione. — XVIII. coală — XIX. Sănătatea publică. — XX. Servitori. — XXI. Vénat.

Ori-ce daraveri, pe cari poporul le are aproape zilnic atât cu direcțiunile administrative, cât și cu judecătorile din patrie, cărturarii din popor le află în cartea aceasta toate la un loc, bine lămurite și spuse în limbă populară și înțeleasă de toți.

Prețul acestei cărți folositoare este numai 1 coroană (50 cruceri) și se poate comanda atât la autor în M. Pécška, cât și la administrațiunea „Tribunei Poporului“.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina“. Carte foarte importantă pentru membrii din direcțiunea tuturor institutelor de bani și a ori-cărora societăți pe acții. Costă 1 fl. 50.

A apărut în tipografia
noastră și se află de vânzare

la

Administrația „Tribunei Poporului“

sub numirea

„AMICUL POPORULUI“

„îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român“

de TITU VUCULESCU pretor,

cu prețul de 50 cr. plus 5 cr. porto postal.

© carte în adevăr folositoare pentru popor care cuprinde sfaturi și învățături de foarte mare folos pentru toate trebile și trebuințele poporului.

Administrația

„Tribunei Poporului“

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călimdar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, ca un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.